

Jöklabreytingar 1930-1960, 1960-1980, 1980-1986 og 1986-1987

ODDUR SIGURÐSSON
Orkustofnun
Grensásvegi 9, 108 Reykjavík

YFIRLIT

Haustið 1987 var gengið til mælinga á jökuljöðrum á 35 stöðum. Á 13 stöðum hafði jökull gengið fram, staðið í stað á 3 stöðum, en hopað á 17. Einn staðurinn var á kafi í hjarnskafli og því ekki hægt að mæla þar og á öðrum stað var jaðar jökulsins óaðgengilegur vegna lóns.

Hyrningsjökull hefur nú skriðið fram sem næst án afláts síðan 1972.

Allir jöklar sem mældir eru út frá *Drangajökli* hafa hopað eða staðið í stað í áratug eða meira.

Framskrið *Múlajökuls* stöðvaðist s.l. vetur og er hann tekinn að hopa aftur þótt tölurnar sýni framskrið þetta árið.

Sólheimajökull V hefur gengið rúmlega 400 m fram á 18 árum og herðir heldur á sér en hitt. Er eflaust ekki langt í að myndarleg jökulhlaup komi úr Jökulsárgili eins og oft fyrir 1936.

Allir jaðrar Vatnajökuls sem mældir eru *vestan Skaftafells* hopuðu á árinu. Á vestasta mælistaðnum við *Skeiðarárjökul* mældist hopið tæplega 100 m eftir að jökullinn hafði skriðið fram um 400 m. Það er meiri gangur en mælst hefur þar síðan á fyrstu áratugum aldarinnar.

Meiri hluti *skriðjöklanna í Örfum* gengur fram eins og þeir hafa allir gert meira eða minna á 9. áratugnum. *Suðursveitarjökklar* hafa verið mældir endrum og sinnum undanfarinn áratug og þurfum við að taka okkur tak til að samhengi í mælingum þar rofni ekki alveg. Þeir hafa annars verið mældir vel allt frá aldamótum og mega mælingar þar alls ekki detta alveg niður.

NÝ TAFLA

Taflan yfir jöklabreytingarnar hefur breyst dálítið frá því sem áður var. Í fremsta dálki eru heiti jöklanna og eru þeir flokkaðir eftir svæðum. Þar eru jöklar frá Örfajökli settir saman í flokk enda eru þeir svipaðir um margt. Morsár- og Skaftafellsjökull flokkast með Vatnajökli þar sem þeir eru frá honum runnir þótt þeir séu brattir ekki síður en aðrir jöklar í Örfum. Breiðamerkurjökull við Breiðamerkurfjall (vestan við Vesturrönd) rennur norður úr Örfajökli áður en hann beygir til austurs og síðan til suðurs. Skýrir það flokkun hans í töflunni.

Í öðrum dálki töflunnar eru skráðar jöklabreytingar 1930-1960. Þetta 30 ára tímabil fellur saman við alþjóðlegt veðurmælingatímabil sem Veðurstofan hefur notast við enda tók Jón Eypórsson veðurfræðingur þetta saman á sínum tíma. Hér eru skráðar tölurnar úr töflu Jóns sem birtist í 13. árgangi Jökuls. Þar sem misræmi er í niðurstöðudálkinum er tölunum breytt svo að samlagning stemmi. Ekki er víst að þar sé réttir tölur breytt því að ekki hefur tekist að hafa upp á frumgögnum jöklamælinga frá dögum Jóns.

Dálkar 3 og 4 sýna tímabil sem ekki styðjast beint við nein sérstök veðurfarstímabil. Sé tímabil annað en segir í hausnum er það afmarkað í dálknum. Stuðst var við frumgögn frá 1967 og yngri, en eldri mælingablöð fundust ekki. Á nokkrum stöðum voru tölur endurmetnar.